

คำวินิจฉัยของ ศาลรื้อถอนคดี ก่อตั้ง ศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๓/๒๕๕๒

วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒

เรื่อง วุฒิสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
เป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ประธานวุฒิสภาได้ส่งเรื่องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้มีสิทธิ
สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตามคำร้องของ นายอาชิส
เบ็ญหาวัน สมาชิกวุฒิสภา กับสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๖๐ คน ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๒ ซึ่งที่ประชุม
วุฒิสภาในคราวประชุม ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ได้ลงมติให้เสนอ
เรื่องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๖

ตามคำร้องของสมาชิกวุฒิสภาสรุปความได้ว่า ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำวินิจฉัยว่า
สมาชิกวุฒิสภาซึ่งทำหน้าที่อยู่ในปัจจุบันสามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในครั้งแรกที่จะมีขึ้นระหว่าง
วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ได้ แต่คุณสมบัติให้ขึ้นไปตามรัฐธรรมนูญ
พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๕ กล่าวคือ ต้องมีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
มีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้เหตุผลว่าบท
บัญญัติตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ เป็นการรับรององค์กรสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ
พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้ทำหน้าที่ต่างๆ ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญใหม่ไปก่อนจนกว่าจะครบวาระ ๔ ปี
ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๓๔ เพราะฉะนั้น จึงไม่ถือว่าสมาชิกวุฒิสภาปัจจุบันเป็นสมาชิกวุฒิสภา
ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ฉะนั้นในบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ จึงได้บัญญัติยกเว้น
เรื่องคุณสมบัติต่างๆ ขึ้นไว้เพื่อเชื่อมต่อระหว่างบุคคลผู้มาทำหน้าที่จากรัฐธรรมนูญเก่ามาสู่องค์กร
ตามรัฐธรรมนูญใหม่เท่านั้น

ต่อมาหลังจากมีคำวินิจฉัย สมาชิกวุฒิสภาซึ่งรับผลกระทบจากคำวินิจฉัยดังกล่าว ได้ทำหนังสือ
คัดค้านคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยได้โต้แย้งคำวินิจฉัยว่า บทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕
วรรคสาม ได้บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นสมาชิก

วุฒิสภาดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป และบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ ได้บัญญัติมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๕ (๒) และ (๓) มาใช้บังคับกับสมาชิกวุฒิสภาดำเนินการตามวรรคสาม ซึ่งก็หมายความว่าไม่ให้นำเรื่องอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์และการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามาใช้บังคับกับสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับการรับรองสถานภาพตามวรรคสาม กล่าวคือสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาได้และสามารถเข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาได้หากได้รับการเลือกตั้ง จึงเห็นว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวน่าจะขัดต่อรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้วด้วยเสียงส่วนใหญ่ให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ด้วยเหตุผลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ทั้งนี้ เพราะวุฒิสภาเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับประเด็นการตีความตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ และมาตรา ๑๒๕ (๒) และ (๓) ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติแล้ว แต่สมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวได้โต้แย้งว่าเป็นคำวินิจฉัยหรือมติที่ขัดกับรัฐธรรมนูญและวุฒิสภาได้เสนอเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย จึงถือได้ว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ เพราะศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้นที่มีอำนาจตีความตามรัฐธรรมนูญให้เป็นข้อยุติปัญหาได้ จึงรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย โดยมีประเด็นที่จะวินิจฉัยว่าสมาชิกวุฒิสภาชุดปัจจุบันนี้ที่ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นระหว่างวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๓ นี้ จะต้องมิคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ (๒) และ (๓) หรือไม่ และมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นมติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคสาม บัญญัติว่า “ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกวุฒิสภาดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาจะสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ หรือสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๒๓ แล้วแต่กรณี ...” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๗ (๓) มาตรา ๑๑๘ (๓) มาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๕ (๒) และ (๓) มาตรา ๑๒๖ (๒) และ (๓) มาตรา ๑๒๗ มาตรา ๑๓๐ และมาตรา ๑๓๔ มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคสอง และสมาชิกวุฒิสภาดำเนินการตามวรรคสาม”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ (๒) และ (๓) บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

- (๑) .....
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) ....."

การที่บทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๕ (๒) และ (๓) มาใช้บังคับกับสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคสามก็เพื่อไม่ให้สมาชิกวุฒิสภาที่มีอายุต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ และสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าตามความในมาตรา ๑๒๕ (๒) และ (๓) ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพลงในวันที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้มีผลบังคับใช้คือวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นการยกเว้นให้สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิมให้ดำรงตำแหน่งต่อไปได้จนครบวาระสี่ปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ เท่านั้น และเมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวสิ้นสุดลงย่อมถือว่าบทเฉพาะกาลในกรณีนี้ก็สิ้นสุดลงด้วย การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่จะมีขึ้นระหว่างวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๓ นี้ ถือได้ว่าเป็นการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ผู้ที่ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาทุกคนจึงต้องมีคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ (๒) และ (๓) อย่างครบถ้วนด้วย ดังนั้น จึงไม่มีเหตุผลใดที่จะยกเว้นให้ในเรื่องคุณสมบัติดังกล่าวต่อไปและจะเป็นการเลือกปฏิบัติและไม่ยุติธรรมสำหรับผู้สมัครอื่นๆ โดยทั่วไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า สมาชิกวุฒิสภาชุดปัจจุบันนี้ที่ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่จะมีขึ้นระหว่างวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๓ นี้ จะต้องมีความคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๒๕ (๒) และ (๓) มติของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวจึงเป็นมติที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ